

Webinaarisarja: Yhteiskunnalliset innovaatiot yhteiskunnan haasteiden ratkaisijoina

Euroopan unionin
osarahoittama

Yhteiskunnalliset innovaatiot eilen, tänään, huomenna

- **Yhteiskunnalliset innovaatiot muuttavat maailmaa**
- Anne Patana, FT, Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintojen johtaja, Kuntoutussäätiö
- **Yhteiskunnallisen innovaatiot vaativat meiltä uusia kyvykkyyksiä nyt ja tulevaisuudessa**
- Kalle Nieminen, Ratkaisut-toiminnon johtaja, Sitra

YHTEISKUNNALLISTEN
YRITYSTEN
OSAAMISKESKUS

Yhteiskunnallisten yritysten
liiketoimintaedellytysten parantaminen
-koordinaatiohanke

Yhteiskunnallisten yritysten liiketoimintaedellytysten parantaminen ESR+ (2023–2027)

Päähankkeen toteuttaja

- Silta-Valmennusyhdistys ry

Osahankkeiden toteuttajat

- Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy
- Kuntoutussäätiö sr
- Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT
- Live-säätiö sr
- Osuuskuntien keskusjärjestö Pellervo ry
- Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy
- Terveystieteiden tutkimuskeskus THL
- Valo-Valmennusyhdistys ry
- Vates-säätiö sr
- Yhteiskunnallisten yritysten liitto Arvo ry

YHTEISKUNNALLISTEN INNOVAATIOIDEN KÄSIKIRJA

Euroopan unionin
osarahoittamaYhteiskunnallisten yritysten
liiketoimintaedellytysten parantaminen
-koordinaatiohanke

- Julkaistu 11/2025
- Ladattavissa yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksen sivulta:
<https://yyo.fi/oppaat-raportit-ja-suositukset/>

Euroopan unionin
osarahoittama

Yhteiskunnalliset innovaatiot

- Kuntoutussäätiö vastaa Yhteiskunnalliset innovaatiot työpaketista
 - Projektipäällikkö: Farid Ramadan, kehittämisspäällikkö, Kuntoutussäätiö
- Hankkeessa järjestetään työpajoja, infotilaisuuksia, webinaareja tarpeen mukaan
- Ota yhteyttä
farid.ramadan@kuntoutussaatio.fi

Yhteiskunnalliset innovaatiot muuttavat maailmaa

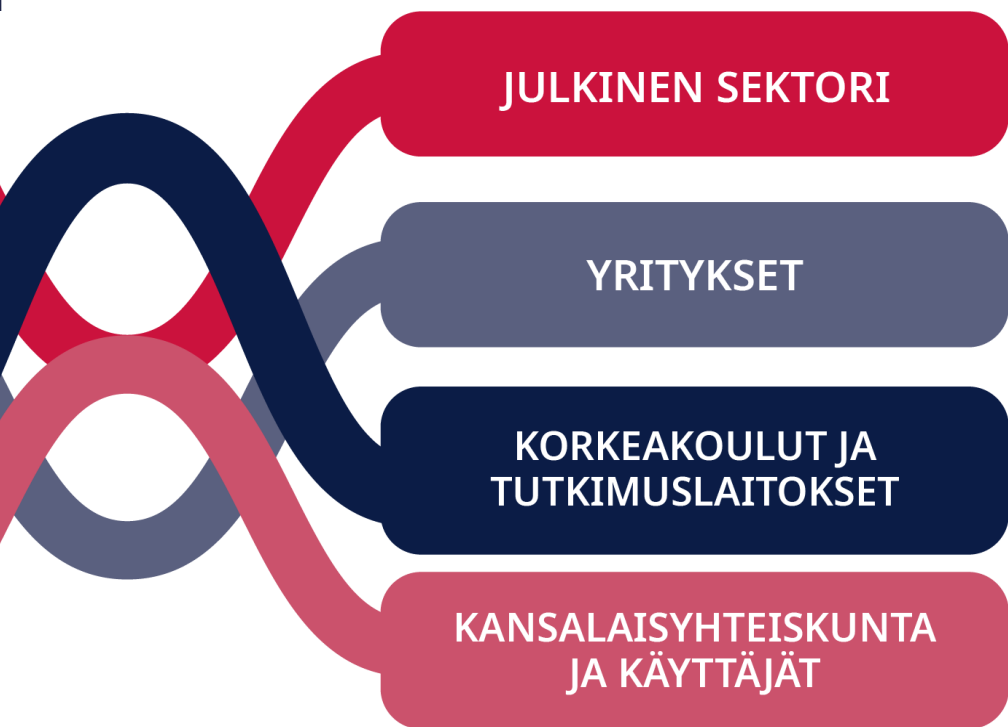
Anne Patana

anne.patana@kuntoutussaatio.fi

Yhteiskunnallisen innovaation määritelmä

- Yhteiskunnalliset innovaatiot ovat uusia, palveluita, tuotteita, malleja, prosesseja tai strategioita, jotka etsivät yhteiskunnan tarpeisiin ja ongelmiin ratkaisuja, jotka ovat parempia kuin vakiintuneet vaihtoehdot.
- Niiden selkeänä tavoitteena on yhteinen hyvä ja parantunut hyvinvointi.

Yhteiskunnalliset innovaatiot (sosiaaliset innovaatiot)

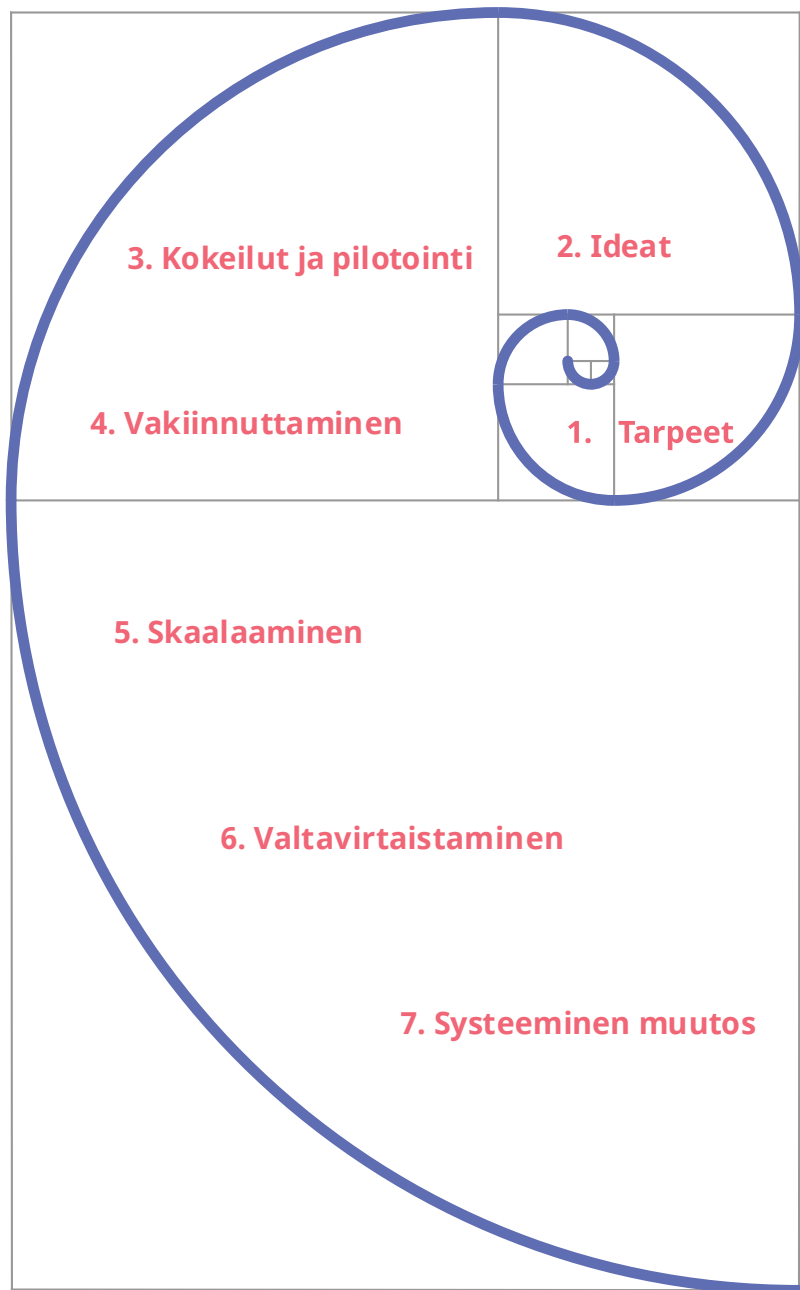
- Rinnakkaistermi sosiaaliset innovaatiot (ei täysin synonyymi).
- Niitä on ollut aina, vaikka termi on uusi.
- Syntyvät yhteiskunnallisesta tarpeesta.
- Uudenlaisia ratkaisuja yhteiskunnallisiin – usein monimutkaisiin – haasteisiin.
- Ratkaisu vaatii usein monialaista yhteistyötä ja poikkisektoraalista tarkastelua.
- Yhteiskunnallisen innovaation onnistumisen mittari on vaikuttavuus → arviointi keskeistä
 - Vastaako oikeaan tarpeeseen
 - Leviäminen ja rahoitus.

Mitä yhteiskunnallisilla innovaatioilla tavoitellaan

- Ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnin parantamista
- Viheliäisten pulmien ratkaisemista
 - systeemistä muutosta
- Resurssien tehokasta hyödyntämistä

→ Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallisten innovaatioiden prosessi

1. Tarpeet
2. Ideat
3. Kokeilut ja pilotointi
4. Vakiinnuttaminen
5. Skaalaaminen
6. Valtavirtaistaminen
7. Systeeminen muutos

Yhteiskunnalliset innovaatiot eilen

YHTEISKUNNALLISTEN
YRITYSTEN
OSAAMISKESKUS

Yhteiskunnallisten yritysten
liiketoimintaedellytysten parantaminen
-koordinaatiohanke

Pyörä 3500 – 4000 eaa.

- Tekninen, mutta myös yhteiskunnallinen
- Ongelma: ihmisten ja tavaroiden hidas liikkuminen, raskaiden kuormien kuljetus
- Muutti merkittävästi yhteiskuntaa
 - Kuljetus, kauppa
 - Maatalous
 - Sodankäynti
 - Tiedonkulku

Kirjoitustaito 3000 – 3500 eaa.

- Ongelma: tiedon tallentaminen, säilyttäminen ja hallinta
- Muutti merkittävästi yhteiskuntaa
 - Hallinto, kirjanpito
 - Tiedon säilyttäminen ja siirtäminen
 - Lait, sopimukset yhteiskuntajärjestys
 - Tiedonvälitys, kirjallisuus, historiankirjoitus

Muita yhteiskuntaa muuttaneita innovaatioita

- Valtiomuodot
 - Tapoja järjestää valtaa historiallisissa haasteissa.
"Koska kaikki yhteisöt tähtäävät johonkin hyvään, täydellisiin ja muut itseensä sisällyttävä yhteisö tähtää selvästi korkeimpaan ja täydellisimpään hyvään. Tätä yhteisöä kutsumme valtioksi ja valtiolliseksi yhteisöksi." Aristoteles, Poliitikka
- Institutionaaliset innovaatiot
 - Lainsäädäntö, raha ja pankkijärjestelmä, julkinen koulutusjärjestelmä, kirjastolaitos.
 - Tapoja organisoida yhteiskuntaa ja keinoja hallita yhteisiä asioita.
 - Rakenteellisia ratkaisuja, jotka lisäävät yhteiskunnan toimivuutta ja vakautta.
- Neuvola, kouluruokailu
 - Julkisia palveluita.
 - Vastauksia konkreettisiin hyvinvointihaasteisiin.
 - Sosiaalipoliittisia uudistuksia, mutta myös institutionaalisia innovaatioita.

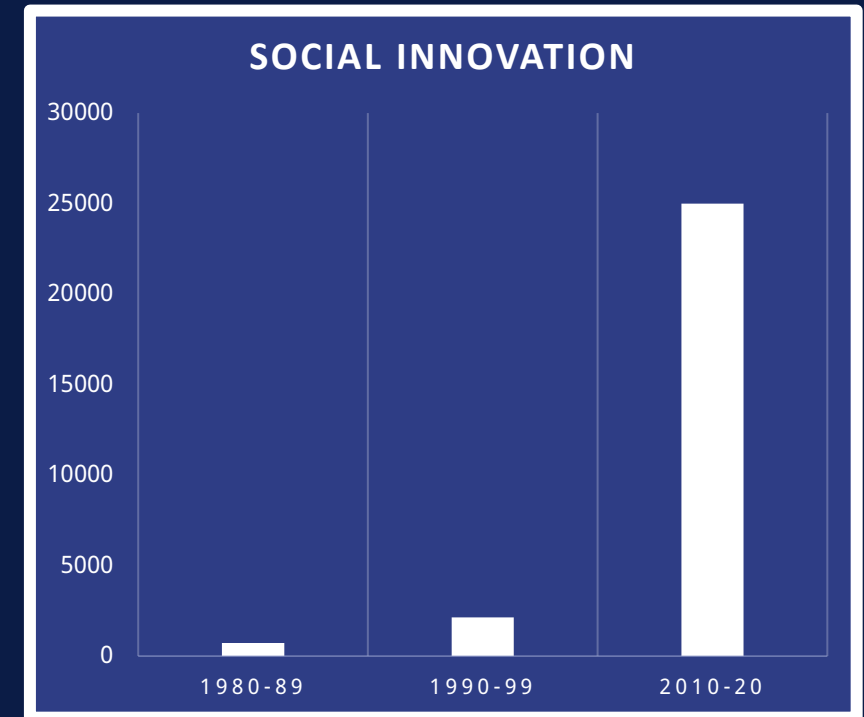
Hyvinvointivaltio

- Kattava sosiaaliturva, maksuttomat tai edulliset julkiset palvelut (esim. terveydenhuolto ja koulutus), verorahoitteisuus, tasa-arvo, universaalisuus eli palveluiden kuuluminen kaikille.
- Yhteiskunnalliset innovaatiot ovat olleet keskeisessä roolissa hyvinvointivaltion rakentamisessa.

Yhteiskunnalliset innovaatiot tänään

Yhteiskunnallisesta kehityksestä innovaatioon – mikä muuttui?

- Termi "social innovation" akateemisessa kirjallisuudessa (Scopus tietokanta)
 - 1980–1989: n. 724 mainintaa
 - 1990–1999: n. 2 135 mainintaa
 - 2010–2020: yli 25 000 mainintaa.

Satalkina, L. & Steiner, G. (2022). *Social Innovation: A Retrospective Perspective*. *Minerva*, 60(4), 567–591

Yhteiskunnalliset ratkaisut muuttuivat innovaatioiksi

- Yhteiskunnallisten ratkaisujen nimeäminen *innovaatioiksi* yleistyi 2000-luvulla
 - tutkimuksessa ja politiikassa korostui tarve vastata monimutkaisiin ja systeemiin ongelmiin uusilla, vaikuttavammilla tavoilla.
 - Kirjallisuudessa sosiaalinen innovaatio = uudet ratkaisut, jotka tuottavat yhteiskunnallista arvoa paremmin kuin olemassa olevat käytännöt (Phills, Deiglmeier & Miller, 2008; Pol & Ville, 2009).
 - Käsite vakiintui akateemiseen keskusteluun ja sen määrittelyä on aktiivisesti kehitetty 2000-luvulla (Ayob, Teasdale & Fagan, 2016).
 - Nykyään puhutaan enenevässä määrin yhteiskunnallisista innovaatioista.
 - Käsitteiden käytön kirjavuus haastaa keskustelua ja tarkastelua.

Ayob, N., Teasdale, S., & Fagan, K. (2016). *How social innovation 'came to be': Tracing the evolution of a contested concept*. Journal of Social Policy, 45(4), 635–653

Phills, J. A., Deiglmeier, K., & Miller, D. T. (2008). *Rediscovering social innovation*. Stanford Social Innovation Review, 6(4), 34–43.

Pol, E., & Ville, S. (2009). *Social innovation: Buzzword or enduring term?* The Journal of Socio-Economics, 38(6), 878–885.

Yhteiskunnalliset innovaatiot ovat ajankohtaisia

- Viheliäiset (ilkeät) ongelmat, kuten ilmastonmuutos, eriarvoisuus, demokratian rapautuminen, luontokato ja hyvinvointivaltion kestävyys – edellyttävät uudenlaista ajattelua.
- Teknis-taloudelliset innovaatiot eivät yksin riitä ratkaisemaan aikamme monimutkaisia yhteiskunnallisia haasteita.
- Muuttuvassa maailmassa tarvitaan tuoreita tapoja ratkaista yhteiskunnallisia ongelmia.

Yhteiskunnalliset innovaatiot vastaavat suurin, globaaleihin haasteisiin

- Käsite laajentaa innovaatiot teknologisia ratkaisuja laajemmaksi
- Strateginen ja poliittinen kehys
- Haasteiden ratkaisemiseksi tarvitaan
 - Strategia- ja politiikkatoimia
 - Rahoitusta
 - Kokonaisvaltaista lähestymistä, verkostoja
 - Systemisyyttä
 - Tietoisuuden lisäämistä ja keskustelua

Yhteiskunnalliset innovaatiot syntyvät yhteistyössä

- Monimutkaiset ongelmat vaativat laajaa osaamista ja laajaa tarkastelua.
- Yhteistyö
 - Estää siiloutumista ja edistää sitoutumista.
 - Edistää oikean tarpeen tunnistamista (juurisyyt)
 - Edistää toimivien ratkaisujen löytämistä ja nopeita kokeiluja.
 - Tukee ratkaisujen levittämistä.
- Osallistaminen ja yhteiskehittäminen, käyttäjänäkökulman huomioiminen.
- Kokeilukulttuuri ja jatkuva oppiminen.
- Haasteet: tavoitteiden yhteensovittaminen, omistajuus ja vastuunjako, luottamus ja viestintä

Digiajan mahdollisuudet

- Teknologia mahdollistaa laajemman yhteistyön ajasta ja paikasta riippumatta sekä myös kansalaisten osallistamisen.
- Data ja reaaliaikainen tieto tukevat innovointia.
- Digiosallisuus/osattomuus - kenen ääni kuuluu?

Tämän päivän yhteiskunnallisia innovaatioita

- **Palveluita**
 - Ohjaamot, Terveyskylä - verkkopalvelu
- **Tuotteita**
 - Zekki, ResQ club -sovellus
- **Malleja**
 - Työllistymisen tukemisessa lukuisia yhteiskunnallisiksi innovaatioiksi luokiteltavia toimintamalleja
 - Naapurustotyön malli
 - Ilmiöasemat: Diakonissalaitoksen osallistava tulevaisuustyö
- **Prosesseja**
 - Osallistava budjetointi
- **Strategioita**
 - Kiertotalous
 - Asunto ensin

Suomesta yhteiskunnallisten innovaatioiden mallimaa?

- Maailman onnellisinta maata on rakennettu yhteiskunnallisten innovaatioiden avulla.
- Mikä voisi olla maailman onnellisimman maan “uusi” yhteiskunnallinen innovaatio?

Yhteiskunnallisten yritysten
liiketoimintaedellytysten parantaminen
-koordinaatiohanke

Kiitos!

Lisätietoja: yyo.fi/koordinaatiohanke/

Euroopan unionin
osarahoittama

Euroopan unionin
osarahoittama

Webinaarisarja: Yhteiskunnalliset innovaatiot yhteiskunnan haasteiden ratkaisijoina

- Pe 27.2.2026 klo 9-10: Yhteiskunnalliset innovaatiot eilen, tänään ja huomenna.
- Pe 27.3.2026 klo 9-10: Yhteiskunnalliset innovaatiot ympäristön hyväksi. [Teams-linkki.](#)
- Pe 24.4.2026 klo 9-10: Yhteisöt yhteiskunnallisten innovaatioiden ytimessä [Teams-linkki.](#)

YHTEISKUNNALLISTEN
YRITYSTEN
OSAAMISKESKUS

Yhteiskunnallisten yritysten
liiketoimintaedellytysten parantaminen
-koordinaatiohanke